

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT UNIVERSITETI
KATTAQO'RG'ON FILIALI**

Ro'yxatga olindi:

№ BD-60920100-1.22

2021 yil " " _____

"TASDIQLAYMAN"

SamDUKF direktori:

Sh.R.Urakov

2021 yil "30" 08

DAVLAT PENSIYA TA'MINOTI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	900 000	– Sog'liqni saqlash, ijtimoiy ta'minot
Ta'lim sohasi:	920 000	– Ijtimoiy ta'minot
Ta'lim yo'nalishi:	60920100	– Ijtimoiy ish (faoliyatning turli sohalari bo'yicha)

Kattaqo'rg'on - 2021

Fan/modul kodi DPT 12206	O'quv yili 2024-2025	Semestr 7	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami (soat)
	Davlat pensiya ta'minoti	90	90	180

2. I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - Talabalarning turli guruh va qatlamlar bilan ijtimoiy ish olib borishdagi faolligi, o'rni va ahamiyati haqidagi tushunchalarini, ijtimoiy-siyosiy bilim, tajribani shakllantirishdan iborat.

Fanning vazifasi – Davlat pensiya ta'minoti fani davlat pensiya ta'minotining rivojlanish tarixi, pensiya tizimining shakllari, birdamlik pensiya tizimi, mohiyati, jamg'ariladigan pensiya tizimiga o'tishning zarurligi, pensiya ta'minoti daromadlari va xarajatlari, xorijiy mamlakatlarda pensiya tizimlarini boshqarish uslublari haqida tasavvurga ega bo'la olish ko'nikmalariga ega bo'lishi va boshqa bir qator masalalarni qamrab olgan Fanni o'qitishdan maqsad - aholi sog'ligini saqlash tizimida va rehabilitatsiya markazlarida ijtimoiy ishning nazariy va amaliy jihatlarini o'rganishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Davlat pensiya ta'minoti fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.

O'zbekiston Respublikasi prezidentining 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha harakatlar strategiyasida davlat pensiya ta'minotini isloh etish to'g'risida hamda O'zbekistonning 2030 yilga qadar rivojlangan mamlakatlar qatoriga kiritish strategik dasturini amalga oshirishning ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lgan aholi turmush darajasini oshirish, ularning hayot darajasi va sifatini oshirish uchun qulay tashkiliy-huquqiy shart-sharoitlar yaratishga qaratilgan qonunchilik asoslarini yanada takomillashtirish, pensiya ta'minoti va aholining ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish, yoshi ulug' insonlarga sifatli davlat xizmatlari ko'rsatishning tizimini shakllantirish vazifalaridan kelib chiqib "Davlat pensiya ta'minoti" fanining ixtisoslik fanlar tizimidagi o'rni va ahamiyati. Fanning predmeti, mazmuni, tarkibiy tuzilishi va vazifalari. Fanning boshqa fanlar bilan bog'liqligi. Aholini moliyaviy savodxonligini oshirishda davlat pensiya ta'minoti fanini ahamiyati. Ushbu fanni davlat pensiya ta'minoti tizimini rivojlantirishda tutgan o'rni.

2-mavzu: Davlat pensiya ta'minoti fanining mohiyati va zarurligi

Davlat pensiya ta'minoti – ijtimoiy ta'minot tizimining tarkibiy qismi sifatida. Davlat pensiya ta'minoti tizimining ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati, zarurligi va vazifalari. Davlat pensiya ta'minoti tizimi – davlatning muhim ijtimoiy instituti sifatida. Jahonda pensiya ta'minoti tizimining kelib chiqish sabablari, vazifalari.

3-mavzu: Davlat pensiya ta'minotining shakllanish va rivojlanish bosqichlari

Insoniyat taraqqiyotida pensiya tizimlarini kelib chiqish tarixi. XX asrda takomillashgan pensiya va ijtimoiy ta'minot tizimlarining qaror topishi va shakllanishi. Rejali iqtisodiyot sharoitida pensiya va yoppasiga ijtimoiy ta'minoti tizimining xususiyatlari. O'zbekistonda ijtimoiy ta'minoti tizimining shakllanishi shart sharoitlari, omillari va rivojlanish bosqichlari. Aholini ijtimoiy ta'minot tizimining xavfsizligi va nazorati. Bozor munosabatlari sharoitida davlat pensiya ta'minotini transformasiyalashuvi.

4-mavzu: Davlat pensiya ta'minotining huquqiy-institutsional asoslari

Davlat pensiya ta'minotining huquqiy-institutsional asoslari, mehnat daftarchasini yuritish tartibi, mehnat stajini tasdiqlovchi xujjatlar, mehnat staji turlari va ahamiyati, mehnat stajini hisoblash va tasdiqlash tartibi, mavsumiy ishlarda band bo'lgan xodimlarning mehnat stajini hisoblash tartibi, ijodiy xodimlar stajini tasdiqlash tartibi, yakka tartibdagi tadbirkorlarning mehnat stajini tasdiqlash tartibi, uzoq yillik xizmat davri va uni hisobga olishning xususiyatlari.

5-mavzu: Mehnat staji va uzoq yillik xizmat davri

Mehnat staji tushunchasi, mehnat daftarchasini yuritish tartibi, mehnat stajini tasdiqlovchi xujjatlar, mehnat staji turlari va ahamiyati, mehnat stajini hisoblash va tasdiqlash tartibi, mavsumiy ishlarda band bo'lgan xodimlarning mehnat stajini hisoblash tartibi, ijodiy xodimlar stajini tasdiqlash tartibi, yakka tartibdagi tadbirkorlarning mehnat stajini tasdiqlash tartibi, uzoq yillik xizmat davri va uni hisobga olishning xususiyatlari.

6-mavzu: Davlat pensiyalarining turlari, ularni hisoblash

Davlat pensiyalarining turlari, yoshga doir pensiyalar, nogironlik pensiyalari, boquvchisini yo'qotganlik pensiyalari, davlat pensiyalarining hisoblashda o'rtacha oylik ish haqini aniqlash, pensiyalarini hisoblash, pensiyalarning oshirilishi, davlat pensiyalarini tayinlash, pensiyalarni to'lash va pensiyalarni qayta hisoblab chiqish.

7-mavzu: Davlat pensiyalarini tayinlash, to'lash va qayta hisoblash

Davlat pensiyalarining turlari, yoshga doir pensiyalar, nogironlik pensiyalari, boquvchisini yo'qotganlik pensiyalari, davlat pensiyalarining hisoblashda o'rtacha oylik ish haqini aniqlash, pensiyalarini hisoblash, pensiyalarning oshirilishi, davlat pensiyalarini tayinlash, pensiyalarni to'lash va pensiyalarni qayta hisoblab chiqish.

8-mavzu: Yoshga doir pensiyalarni hisoblash va to'lash tartibi.

Yoshga doir pensiya tushunchasi, yoshga doir pensiya turlari, umumiy asoslarda yoshga doir pensiyalar, imtiyozli asoslarda yoshga doir pensiyalar, ish staji to'liq bo'lmagan chog'dagi pensiyalar, muddatidan oldin yoshga doir pensiyalar, yoshga doir pensiyalarni hisoblash, tayinlash va to'lash tartibi.

9-mavzu: Nogironlik pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi

Nogironlik pensiyasi tushunchasi, nogironlikni belgilash mezonlari, nogironlik pensiyasi turlari, umumiy kasalliklar bo'yicha nogironlik pensiyalari, kasb kasalliklari bo'yicha nogironlik pensiyalari, mehnatda mayiblangan bo'yicha nogironlik pensiyalari, nogironlik pensiyalarini hisoblash, tayinlash va to'lash tartibi.

10-mavzu: Boquvchisini yo'qotganlik pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi

Boquvchisini yo'qotganlik pensiyasi tushunchasi, boquvchisini yo'qotganlik pensiyasi turlari, boquvchisini yo'qotganlik pensiyasini olish huquqiga ega bo'lgan shaxslar ruyxati, boquvchisini yo'qotganlik pensiyasini tayinlash shartlari, boquvchisini yo'qotganlik pensiyasini hisoblash, qayta hisoblash, tayinlash va to'lash tartibi.

11-mavzu: Yakka tartibdagi tadbirkorlar va dehqon (fermer) xo'jaligi a'zolari pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi

Yakka tartibdagi tadbirkorlarning mehnat daftarchasini yuritish tartibi, tadbirkorlarning byudjetdan tashqari pensiya jamg'armasiga sug'urta badallari to'lash tartibi, yakka tartibdagi tadbirkorlarning pensiya miqdorini hisoblab chiqarish, qayta hisoblash, tayinlash va to'lash tartibi.

12-mavzu: Harbiy xizmatchilarga pensiya tayinlash va to'lash

Harbiy xizmatchilarga pensiya tayinlash va to'lash, harbiy organlar ijtimoiy ta'minot huquqining subyekti sifatida, harbiy xizmatchilarga nogironlik pensiyalari tayinlash, harbiy xizmatchilarning oila a'zolariga boquvchisini yo'qotganlik pensiyalari tayinlash va to'lash tartibi.

13-mavzu: Davlat pensiya ta'minotida davlat dasturlari asosida ijtimoiy siyosatni amalga oshirish

Pensiya ta'minoti borasidagi davlat siyosatining mazmuni va mohiyati, amalga oshirishning ustuvor yo'nalishlari. Kuchli ijtimoiy siyosatni amalga oshirish yo'nalishlari tarkibida pensiya ta'minotining tutgan o'rni. Davlatning fuqarolarni ijtimoiy himoyalashdagi ijtimoiy siyosati. Davlat pensiya tizimining ijtimoiy funksiyalari.

14-mavzu: Davlat pensiya ta'minotini boshqarish idoralarining vazifalari va majburiyatlari

Pensiya ta'minotini boshqaruv idoralari funksiyalarini tashkil qilish to'g'risida tushuncha. Boshqarishning vazifalari. Boshqarishning obyektlari va subyektlari. Davlat pensiya ta'minotini boshqarish idoralari va ularning bo'g'inlari. Boshqarish idoralarining boshqaruv va nazorat qilish funksiyalari. Boshqaruv idoralarining huquq va majburiyatlari.

15-mavzu: Davlat pensiya ta'minotini moliyalashtirish jarayonini barqarorligini ta'minlash omillari

Pensiya jamg'armasi daromadlari, mablag' bilan ta'minlash, tarkibi, tuzilishi, pensiya jamg'armasi mablag'larini shakllantirish, pensiya jamg'armasiga majburiy to'lovlar, majburiy ajratmalar stavkalari, pensiya jamg'armasi xarajatlari, tarkibi va tuzilishi, islohotlarning hozirgi bosqichida Pensiya jamg'armasi xarajatlarini optimallashtirish, pensiya ta'minotini moliyaviy barqarorligini ta'minlash amaliyotini takomillashtirish.

III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Davlat pensiya ta'minoti fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
2. Davlat pensiya ta'minoti fanining mohiyati va zarurligi.
3. Davlat pensiya ta'minotining shakllanish va rivojlanish bosqichlari
4. Davlat pensiya ta'minotining huquqiy-institutsional asoslari
5. Mehnat staji va uzoq yillik xizmat davri
6. Davlat pensiyalarining turlari, ularni hisoblash
7. Davlat pensiyalarini tayinlash, to'lash va qayta hisoblash
8. Yoshga doir pensiyalarni hisoblash va to'lash tartibi
9. Nogironlik pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi
10. Boquvchisini yo'qotganlik pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi
11. Yakka tartibdagi tadbirkorlar va dehqon (fermer) xo'jaligi a'zolari pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi
12. Yakka tartibdagi tadbirkorlar va dehqon (fermer) xo'jaligi a'zolari pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi
13. Harbiy xizmatchilarga pensiya tayinlash va to'lash
14. Harbiy xizmatchilarga pensiya tayinlash va to'lash
15. Davlat pensiya ta'minotida davlat dasturlari asosida ijtimoiy siyosatni amalga oshirish
16. Davlat pensiya ta'minotida davlat dasturlari asosida ijtimoiy siyosatni amalga oshirish
17. Davlat pensiya ta'minotini boshqarish idoralarining vazifalari va majburiyatlari
18. Davlat pensiya ta'minotini boshqarish idoralarining vazifalari va majburiyatlari
19. Davlat pensiya ta'minotini moliyalashtirish jarayonini barqarorligini ta'minlash omillari
20. Davlat pensiya ta'minotini moliyalashtirish jarayonini barqarorligini ta'minlash omillari

IV. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Davlat pensiya ta'minoti fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
2. Davlat pensiya ta'minoti fanining mohiyati va zarurligi
3. Davlat pensiya ta'minotining shakllanish va rivojlanish bosqichlari

4. Davlat pensiya ta'minotining huquqiy-institutsional asoslari
5. Mehnat staji va uzoq yillik xizmat davri
6. Davlat pensiyalarining turlari, ularni hisoblash
7. Davlat pensiyalarini tayinlash, to'lash va qayta hisoblash.
8. Yoshga doir pensiyalarni hisoblash va to'lash tartibi
9. Yoshga doir pensiyalarni hisoblash va to'lash tartibi
10. Boquvchisini yo'qotganlik pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Davlat pensiya ta'minoti fanining predmeti, maqsadi va vazifalari.
2. Davlat pensiya ta'minoti fanining mohiyati va zarurligi
3. Davlat pensiya ta'minotining shakllanish va rivojlanish bosqichlari
4. Davlat pensiya ta'minotining huquqiy-institutsional asoslari
5. Mehnat staji va uzoq yillik xizmat davri
6. Davlat pensiyalarining turlari, ularni hisoblash
7. Davlat pensiyalarini tayinlash, to'lash va qayta hisoblash.
8. Yoshga doir pensiyalarni hisoblash va to'lash tartibi
9. Yoshga doir pensiyalarni hisoblash va to'lash tartibi
10. Boquvchisini yo'qotganlik pensiyalarini hisoblash va to'lash tartibi

V. Maqola va tezislarda uchun tavsiya etilgan mavzular

1. Xorijiy davlatlarda pensiya ta'minotini boshqarish uslublari
2. Nodavlat pensiya ta'minoti tushunchasi va uning sub'ektlari
3. Fuqarolarga tayinlanadigan va to'lanadigan nafaqalar
4. Jamg'arib boriladigan pensiya ta'minoti tizimi tavsifi
5. Pensiya jamg'armasi hisobidan to'lanadigan nafaqalar
6. Fuqarolarga ko'rsatiladigan yordamlar
7. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi huzuridagi byudjetdan tashqari pensiya jamg'armasining faoliyati
8. Jamg'arib boriladigan pensiya ta'minoti tizimi tavsifi
9. Xorijiy davlatlarda pensiya ta'minotini boshqarish uslublari
10. Xorijiy davlatlarda pensiya ta'minotini boshqarish uslublari
11. Xorijiy davlatlarda pensiya ta'minotini boshqarish uslublari
12. O'zbekiston Respublikasida pensiya ta'minoti tizimini boshqarishni takomillashtirish istiqbollari
13. Nodavlat pensiya ta'minoti tushunchasi va uning sub'ektlari
14. Fuqarolarga tayinlanadigan va to'lanadigan nafaqalar
15. Pensiya jamg'armasi hisobidan to'lanadigan nafaqalar

3.

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)
 "Davlat pensiya ta'minoti" fanini o'rganuvchi talabalar auditoriyada olgan nazariy bilimlarini mustahkamlash va modernizatsiyalashgan jamiyatdagi

tashkilotlar muammolarini echishda ko'nikma hosil qilish uchun mustaqil ta'lim tizimiga asoslanib, kafedra professor-o'qituvchilari rahbarligida, mustaqil ish bajaradilar. Bunda ular qo'shimcha adabiyotlarni o'rganib hamda internet saytlaridan foydalanib referatlar, esse, prezentatsiyalar va ilmiy dokladlar tayyorlaydilar, amaliy mashg'ulot mavzusiga doir uy vazifalarini bajaradilar, ko'rgazmali qurollar va slaydlar tayyorlaydilar.

“Davlat pensiya ta'minoti” fani bakalavr talabalar o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish va ulardan *foydalana olishi kerak*.

Mazkur fan bo'yicha tizimli bilimlarga ega bo'lishi; fan haqida umumiy tasavvurga ega bo'lishi, fan haqida bilimga ega bo'lishi, zamonaviy ilmiy asoslarda ulardan hayotiy va kasbiy faoliyatida foydalana olishni bilishi; ma'lumotlarni yig'ish, saqlash, ishlov berish va foydalanish usullariga ega bo'lish; o'z kasbiy faoliyatida asoslangan mustaqil qarorlarni qabul qilishni bilishi zarur.

4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • Fan zamonaviy pedagogik texnologiyaning “Klaster”, “Bumerang”, “Fikrlar hujumi”, “Munozarali dars”, “FSMU” singari metodlari orqali hamda slaydlar, multimedia namoyishlari bilan o'tkaziladi va mashg'ulotlardagi ma'lumotlar multimedia vositalari yordamida taqdimot qilinadi.
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	Asosiy adabiyotlar: 1.A.Xaitov, M.Ziyadullayev. O'zbekistonda pensiya ta'minoti va xorij tajribasi. Toshkent, “Adolat”, 2009 2. Yu.Tursunov. O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy ta'minot huquqi. Toshkent, “Voriz-nashriyot”, 2012 y. 3. Sh.Allayarov, D.Toshmuxamedova. Davlat pensiya ta'minoti. Toshkent, “Iqtisod-moliya”, 2015 y. Qo'shimcha adabiyotlar: 4. M.A.Usmonova. O'zbekistonda ijtimoiy himoya: fuqarolik huquqiy jihatlari. Monografiya. –T.: TDYul, 2005, 198 b 5. M.A.Usmanova, A.A.Inoyatov, G.K.Sarimsakova, G.Murodova. O'zbekiston Respublikasining ijtimoiy ta'minot huquqi. Darslik. –T.: TDYul, 2005, -302 b. 6. M.A.Usmanova, Y.Tursunov. Ijtimoiy ta'minot huquqi. O'quv qo'llanma. –T.: “Moliya”, 2004, -190 b.

	7. Интернет сайтлари 8. Ўзбекистонда ижтимоий иш расмий сайти: http://socialwork.uz/ 9. http://www.opsi.gov.uk/acts/acts2004/20040033.htm 10. http://en.wikipedia.org/ 11. http://www.kleo.nl/items/familv/unisex_families.shtml
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti Kattaqo'rg'on filiali O'quv-uslubiy kengashining O'quv-uslubiy kengashining 2021 yil <u>28 08</u> dagi <u>1</u> -son bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: M.Abbasova – SamDUKF, “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot ” kafedrası o'qituvchilari
9.	Taqrizchilar: J.Ibragimov - SamDU KF Biznesni boshqarish va axborot texnologiyalari fakulteti “Raqamli texnologiyalar va iqtisodiyot ” kafedrası o'qituvchisi (ichki) M.Sherov – SamDU, “Sotsiologiya va ijtimoiy ish” kafedrası dotsent (tashqi)